

VÁMEMBER

PÁRATLAN OLDAL - LXIII. évfolyam, 27. szám, 2019. július 5.

Donald Trump amerikai elnök sok mindennek nevezte már magát: nacionalistának, legfiatalabb embernek, stabil géniusznek, sőt még szenátusnak is. Újabban pedig „vámembernek” (I am a Tariff Man) becézi magát, aki az amerikai kereskedelmi deficit drasztikus csökkentése céljából csodafegyverként veti be az importvámokat – válogatás nélkül, ellenséggel és szövetségessel szemben egyaránt. Azokat a vámokat, amelyeket igen alacsony szintjük miatt lassan már kezdtek elfelejteni a világkereskedelemben. Az amerikai elnök annyira beleszeretett a vámokba, hogy még a déli határon súlyosbodó illegális bevándorlást is vámjellegű árukapcsolással, a mexikói árukra kirótt vaskos importtarifákkal akarja megoldani.

A baj ott van, hogy a vámember nem tudja, miképpen működnek és hatnak a vámok. Ezt mondja: „Szép számmal vannak olyan tisztességtelenül kereskedező országok, amelyek egy óriási malacperselynek használják Amerikát. Azt akarom, hogy a vámfegyver bedobásával maximális árat fizessenek ezért. Máris a dollárok milliárdjai folynak be a kincstárunk kasszájába.” Valóban folynak, de nem a kínai, mexikói, kanadai és más külföldi szállítóktól, hanem az amerikai importőröktől, végső soron pedig az amerikai fogyasztóktól. Az elnök üzletemberi múltja ellenére sincs tisztában azzal, hogy az importvám nem egyéb, mint a hazai fogyasztókat terhelő, belső forgalmi adó. Trump egyéves vámháborúja eddig 22 milliárd dollárral rövidítette meg az amerikai fogyasztókat, köztük az elnök leglelkesebb törzstámogatóinak tízmillióit.

Ennél is nagyobb hiba azonban a külkereskedelmi deficit Trump általi fetisizálása, Amerika alapvető gazdasági és foglalkoztatási problémájaként való feltüntetése, azaz a hiány totális félreértése és félremagyarázása. A nulla összegű játékra hajazó elnöki gondolkodásmódban az amerikai exportnál nagyobb áruimport alapvetően a csaló külföld kereskedelmi trükközéseinek, manipulációinak tulajdonítható. Valójában a GDP csupán három százalékát kitevő kereskedelmi hiány – rövid távon megváltoztathatatlan makroökonomiai fundamentumok miatt – az Egyesült Államok számára természetes és törvényszerű, ráadásul nem is hátrányos állapot, mivel – a dollár kulcsvaluta szerepének köszönhetően – az ország lakói hosszú távon is többet fogyaszthatnak, mint amennyit megtermelnek. Nem éppen verbő panaszra okot adó gazdasági helyzet. A robotizáció és a munkatermelékenység emelkedése miatt pedig a feldolgozóipari állások a világ valamennyi gazdaságilag fejlett országában zsugorodnak, függetlenül attól, hogy hiány vagy többlet van a kereskedelmi mérlegben.

Ahogy a *Forbes*, a tekintélyes amerikai üzleti magazin mondja: „Nem annyira a kereskedelemben van a deficit, mint inkább a vámember gazdasági felfogásában.”